

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU
Područni ured Split

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI

BRODOTROGIR D.D.

Split, travanj 2011.

SADRŽAJ

stranica

I.	PODACI O DRUŠTVU	2
	Djelokrug rada i unutarnje ustrojstvo	2
	Financijski izvještaji	3
II.	REVIZIJA ZA 2009.	13
	Ciljevi i područja revizije	13
	Metode i postupci revizije	13
	Nalaz za 2009.	14
III.	MIŠLJENJE	22
IV.	ČLANOVI NADZORNOG ODBORA I UPRAVE	27

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU
Područni ured Split

Klasa: 041-01/10-01/47

Urbroj: 613-19-11-6

Split, 6. travnja 2011.

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ FINACIJSKOJ REVIZIJI
DRUŠTVA BRODOTROGIR D.D. TROGIR ZA 2009.

Na temelju odredbi članka 4. i 7. Zakona o državnoj reviziji (Narodne novine 49/03 - pročišćeni tekst i 177/04), obavljena je financijska revizija kojom su obuhvaćeni financijski izvještaji i poslovanje društva Brodotrogir d.d. Trogir (dalje u tekstu: Društvo) za 2009.

Revizija je obavljena u razdoblju od 24. studenoga 2010. do 6. travnja 2011.

Postupci revizije su provedeni u skladu s INTOSAI revizijskim standardima (Narodne novine 93/94) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

I. PODACI O DRUŠTVU

Djelokrug rada i unutarnje ustrojstvo

Društvo je matično društvo Grupe Brodotrogir, Trogir koja u svom sastavu ima dva povezana društva Hrvatska brodogradnja Trogir d.o.o. (dalje u tekstu: Hrvatska brodogradnja Trogir) i Servisni centar Trogir d.o.o. (dalje u tekstu: Servisni centar Trogir) Društva u Grupi Brodotrogir su povezana društva u smislu vlasničkih odnosa, pri čemu je Društvo imatelj 100,0% udjela u povezanim društvima. Društvo obavlja poslove brodogradnje i proizvodnje metalnih konstrukcija, izgradnje i remonta brodova, te servisiranja, održavanja i popravaka plovila. Poslovne aktivnosti povezanih društava su minimalne i nemaju zaposlenih, tako da su osnovne djelatnosti Grupe Brodotrogir, Trogir, djelatnosti matičnog Društva.

Temeljni kapital Društva iznosi 123.581.500,00 kn i podijeljen je na 1 235 815 redovnih dionica, pojedinačne nominalne vrijednosti 100,00 kn. Većinski je vlasnik Republika Hrvatska s 1 177 014 dionica ili 95,2%, domaće fizičke osobe raspolažu s 53 855 ili 4,4%, trgovačka društva s 2 051 ili 0,2%, a kod Hrvatskog fonda za privatizaciju je rezervirano 2 895 dionica ili 0,2%.

Temeljni akt je Statut kojeg je donijela Skupština u veljači 2006. Osnovne ustrojbene jedinice Društva su: ured direktora i tri sektora (sektor brodogradilišta, brodogradnja i zajedničke službe). Tijela Društva su: Uprava, Nadzorni odbor i Skupština. Članovi Skupštine su dioničari Društva. Nadzorni odbor ima pet članova, a Uprava jednog člana, direktora. Direktor zastupa Društvo pojedinačno i samostalno, a imenuje ga Nadzorni odbor na vrijeme od četiri godine. Direktor Društva od 22. listopada 2008. je dipl. ing. Mateo Tramontana.

Društvo je koncem 2009. imalo 1 134 zaposlenika.

U 2006. Vlada Republike Hrvatske (dalje u tekstu: Vlada) je, u skladu s obvezama iz pretpripravnog programa i pregovora za članstvo u Europskoj uniji, pokrenula proces sanacije i restrukturiranja brodogradnje. Radi toga su brodogradilišta, pa i Društvo trebali izraditi programe restrukturiranja čime bi se osigurala dugoročna održivost poslovanja. Otvoren je proces restrukturiranja, a brodogradilišta su dobila status poduzetnika s poteškoćama. U skladu s nalogom Povjerenstva za restrukturiranje hrvatske brodogradnje, Društvo je u 2006. izradilo svoj individualni program razvitka u kojem je u suradnji s domaćim i stranim konzultantima izradilo program investicija u organizaciju poslovanja i tehnologiju, te diversifikaciju poslovanja. Program je predan Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva u veljači 2007., te je prosljeđen Agenciji za zaštitu tržišnog natjecanja i ekonomskoj komisiji na ocjenu. Program je vraćen na doradu uz obrazloženje da nisu uzete u obzir zahtijevane kompenzacijske mjere i vlastiti doprinos za financijsku sanaciju.

U veljači 2008. Vlada je donijela Odluku o namjeri i načelima privatizacije šest brodogradilišta u većinskom državnom vlasništvu, među kojima je i Društvo. Na temelju ove odluke Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja je u srpnju 2008. donijela zaključak kojim prekida postupak odobravanja državne potpore za restrukturiranje Društva, budući da privatizacija prethodi restrukturiranju. Po okončanju procesa privatizacije, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva i Hrvatski fond za privatizaciju su zaduženi da o tome obavijeste Agenciju za zaštitu tržišnog natjecanja i prilože programe restrukturiranja.

Na temelju Odluke Vlade od 11. srpnja 2009. otvoren je prvi krug privatizacije koji nije uspio jer je na javni poziv za prikupljanje ponuda za kupnju dionica Društva, pristigla jedna nepotpuna ponuda koju je Vlada odbacila. Odukom Vlade od 11. siječnja 2010. pokrenut je drugi krug privatizacije koji do vremena obavljanja revizije nije završen.

Financijski izvještaji

Društvo vodi poslovne knjige i sastavlja financijske izvještaje prema Zakonu o računovodstvu (Narodne novine 109/07), Međunarodnim računovodstvenim standardima (Narodne novine 65/96, 39/97, 105/97, 3/99, 25/99, 148/99, 2/00 i 61/06) i Međunarodnim standardima financijskog izvješćivanja (Narodne novine 140/06, 30/08, 130/08, 137/08, 29/09, 136/09, 8/10, 18/10, 27/10, 65/10 i 120/10). Sastavljeni su sljedeći financijski izvještaji: Bilanca, Račun dobiti i gubitka, Izvještaj o novčanom tijeku, Izvještaj o promjenama kapitala, te Bilješke uz financijske izvještaje. Računovodstvene politike primjenjivane kod sastavljanja financijskih izvještaja za 2009. donesene su 1. siječnja 2007.

a) Račun dobiti i gubitka

Prema podacima iz Računa dobiti i gubitka, ukupni prihodi su ostvareni u iznosu 548.872.956,00 kn, rashodi u iznosu 720.075.335,00 kn, te gubitak u iznosu 171.202.379,00 kn.

U tablici broj 1 daju se podaci o planiranim i ostvarenim prihodima za 2009.

Tablica broj 1

Planirani i ostvareni prihodi za 2009.

u kn

Redni broj	Prihodi	Planirano	Ostvareno	Ostvarenje u %	Udjel ostvarenja u %
1	2	3	4	5	6
1.	Poslovni prihodi	634.185.000,00	535.276.166,00	84,4	97,5
1.1.	Prihodi od prodaje	624.185.000,00	372.423.908,00	59,7	67,9
1.2.	Drugi poslovni prihodi	10.000.000,00	162.852.258,00	1.628,5	29,6
2.	Financijski prihodi	1.000.000,00	13.596.790,00	1.359,7	2,5
	Ukupno	635.185.000,00	548.872.956,00	86,4	100,0

Prihodi su planirani u iznosu 635.185.000,00 kn, a ostvareni su u iznosu 548.872.956,00 kn, što je za 86.312.044,00 kn ili 13,6% manje od plana. U odnosu na prethodnu godinu ostvareni su u manjem iznosu za 62.824.889,00 kn ili 10,3%. Prema Izvješću o stanju i poslovanju Društva za 2009., usporavanje tijeka proizvodnje je rezultat utjecaja velike gospodarske krize na pomorskom tržištu s obzirom da Društvo svoj proizvodni program najvećim dijelom prodaje inozemnim kupcima. Problemi s nelikvidnošću, prezaduženost Društva, nestabilan tečaj dolara, nemogućnost realizacije kredita za održivost poslovanja i uvjeti financiranja doveli su do poremećaja u proizvodnom procesu, smanjenja fizičke gotovosti brodova, te manjeg ostvarenja prihoda od gradnje brodova.

Najznačajniji udjel imaju prihodi od prodaje proizvoda i usluga u iznosu 372.423.908,00 kn ili 67,9% ukupnih prihoda. Slijede drugi poslovni prihodi u iznosu 162.852.258,00 kn ili 29,6%, te financijski prihodi u iznosu 13.596.790,00 kn ili 2,5%.

Znatno iznad plana ostvareni su drugi poslovni prihodi i financijski prihodi. Drugi poslovni prihodi ostvareni su znatno iznad planiranih iz razloga što planom poslovanja nisu planirani prihodi od ukidanja rezerviranja za planirane gubitke novogradnji koji su ostvareni u iznosu 139.279.138,00 kn. Razlika ostvarenih i planiranih financijskih prihoda najvećim dijelom u iznosu 8.711.016,00 kn se odnosi na pozitivne tečajne razlike koje nisu planirane poslovnim planom.

Prihodi od prodaje u iznosu 372.423.908,00 kn, odnose se na prihode od prodaje na inozemnom tržištu u iznosu 349.355.398,00 kn i prihode od prodaje u zemlji u iznosu 23.068.510,00 kn. Prihodi od prodaje na inozemnom tržištu odnose se na prihode ostvarene prema postotku gotovosti izgradnje šest brodova, novogradnji 319 – 324 u iznosu 342.274.331,00 kn, od pruženih usluga remonta brodova za inozemnog kupca u iznosu 5.208.970,00 kn i druge prihode od prodaje u iznosu 1.872.097,00 kn.

Prihodi od prodaje brodova u inozemstvu u iznosu 342.274.331,00 kn, nastali su priznavanjem prihoda prema postotku gotovosti šest brodova, novogradnji 319 – 324, odnosno primjenom knjiženja prihoda prema MRS-u 11. Postotak gotovosti izračunava se stavljanjem u odnos ostvarenih troškova (troškovi priznati u računu dobiti i gubitka) s ukupnim planiranim troškovima priznatim u rekalkulaciji za određeni radni nalog. Prihodi na temelju ugovora o izgradnji se priznaju u obračunskom razdoblju u kojem su radovi obavljani, a troškovi se priznaju kao rashod obračunskog razdoblja u kojem su radovi obavljani. U strukturi ostvarenih prihoda od prodaje brodova, prihodi od novogradnje 319 ostvareni su u iznosu 20.336.369,00 kn, novogradnje 320 u iznosu 148.204.527,00 kn, 321 u iznosu 133.512.584,00 kn, 322 u iznosu 37.551.877,00 kn, 323 u iznosu 2.551.775,00 kn i 324 u iznosu 117.199,00 kn. Postotak gotovosti brodova u 2009. za novogradnju 319 iznosi 8,1%, za 320 iznosi 63,8%, za 321 iznosi 51,7%, za 322 iznosi 14,9%, za 323 iznosi 0,8%, a za novogradnju 324 iznosi 0,1%. Novogradnja 319 isporučena je u ožujku 2009., a 320 u kolovozu 2009.

Prihodi od pruženih usluga remonta brodova u iznosu 5.208.970,00 kn, odnose se na usluge remonta i dokovanja deset motornih brodova za inozemnog naručitelja.

Drugi prihodi od prodaje u iznosu 1.872.098,00 kn, odnose se na prihode od prodaje goriva ostalog u brodu (novogradnji 319 i 320) nakon isporuke inozemnom vlasniku. Vrijednost goriva prema ispostavljenom računu za novogradnju 319 iznosila je 189.253,00 USD, a za novogradnju 320 iznosila je 159.667,00 USD.

Prihodi od prodaje u zemlji u iznosu 23.068.510,00 kn, odnose se na usluge generalnog remonta, dokovanja i popravka 12 brodova za domaćeg naručitelja u iznosu 22.983.368,00 kn i usluge izrade proizvodne dokumentacije u iznosu 85.142,00 kn. Prihodi za usluge remonta i dokovanja brodova za domaće kupce ostvareni su na temelju ispostavljenih računa u skladu sa zaključenim ugovorima s naručiteljima o obavljanju usluga remonta brodova.

Drugi poslovni prihodi u iznosu 162.852.258,00 kn, odnose se na prihode s osnove ukidanja rezerviranja u iznosu 139.279.138,00 kn, prihode od obračunanih potpora u iznosu 16.832.999,00 kn, otpisa obveza u iznosu 2.050.852,00 kn, prodaje viškova materijala (staro željezo) i sitnog inventara u iznosu 1.101.759,00 kn, druge prihode (od prekoračenja limita korištenja službenih mobitela, naplate parkirališta zaposlenicima Društva, prodaje stanova na kojima je postojalo stanarsko pravo i drugo) u iznosu 1.072.252,00 kn, prihode od prodaje otpadaka u iznosu 950.411,00 kn, poslovnog najma u iznosu 789.225,00 kn, izvanredne prihode (penali) u iznosu 716.054,00 kn, prihode iz ranijih godina u iznosu 51.368,00 kn, te prihode od naplate dokumentacije za nadmetanje u iznosu 8.200,00 kn.

Prihodi s osnove ukidanja rezerviranja u iznosu 139.279.138,00 kn, odnose se na otpuštena (iskorištena) rezerviranja za očekivane gubitke po ugovorima o izgradnji novogradnji 315 – 324, odnosno za iznose više ostvarenih troškova od prihoda prema postotku gotovosti izgradnje brodova, primjenom knjiženja MRS-a 11. Prihodi od obračunanih potpora u iznosu 16.832.999,00 kn, ostvareni su u skladu s odredbama Zakona o državnim potporama kao financijska potpora za izgradnju novih brodova. Prema Odluci o državnim potporama brodogradilištima za 2009., Društvu je odobrena državna potpora za dva broda, novogradnje 319 i 320 u ukupnom iznosu 36.219.735,00 kn. Potpora je evidentirana u prihode na temelju primjene MRS-a 11 prema postotku gotovosti. Obračunani iznos potpore u 2009. za novogradnju 319 iznosi 6.710.220,00 kn, a za novogradnju 320 iznosi 10.122.779,00 kn ili ukupno 16.832.999,00 kn.

Financijski prihodi u iznosu 13.596.790,00 kn, odnose se na prihode od kamata od povezanih društava (ugovorene kamate po danim pozajmicama i kamate na dugovnu glavnici po nepodmirenim računima) u iznosu 4.679.988,00 kn, kamata na depozite, na prodane stanove na kredit na kojima je postojalo stanarsko pravo i kamata po viđenju na sredstva na žiro računima u iznosu 205.786,00 kn, pozitivne tečajne razlike proizašle svođenjem računa s osnove valutne klauzule za inozemne dobavljače i kupce, primljene namjenske i sanacijske kredite, primljene predujmove i nadoknadivu vrijednost po ugovorima o izgradnji, te druge transakcije s valutnom klauzulom u iznosu 8.711.016,00 kn.

U tablici broj 2 daju se podaci o planiranim i ostvarenim rashodima za 2009.

Tablica broj 2

Planirani i ostvareni rashodi za 2009.

u kn

Redni broj	Rashodi	Planirano	Ostvareno	Ostvarenje u %	Udjel ostvarenja u %
1	2	3	4	5	6
1.	Poslovni rashodi	744.760.000,00	597.954.286,00	80,3	83,0
1.1.	Smanjenje zaliha nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda	0,00	29.348.998,00	-	4,1
1.2.	Materijalni troškovi	589.166.000,00	431.675.999,00	73,3	60,0
1.3.	Troškovi osoblja	113.003.000,00	102.568.003,00	90,8	14,2
1.4.	Amortizacija	13.730.000,00	10.991.060,00	80,1	1,5
1.5.	Drugi troškovi	28.861.000,00	18.997.706,00	65,8	2,6
1.6.	Vrijednosno usklađivanje	0,00	23.782,00	-	-
1.7.	Rezerviranja	0,00	2.190.223,00	-	0,3
1.8.	Drugi poslovni rashodi	0,00	2.158.515,00	-	0,3
2.	Financijski rashodi	138.268.000,00	122.121.049,00	88,3	17,0
	Ukupno	883.028.000,00	720.075.335,00	81,5	100,0

Ukupni rashodi su planirani u iznosu 883.028.000,00 kn, a ostvareni su u iznosu 720.075.335,00 kn, što je za 162.952.665,00 kn ili 18,5% manje od plana. U odnosu na rashode iz 2008., koji su ostvareni u iznosu 986.941.947,00 kn, manji su za 266.866.612,00 kn ili 27,0%. Vrijednosno najznačajniji rashodi su materijalni troškovi u iznosu 431.675.999,00 kn s udjelom 60,0%. Slijede financijski rashodi u iznosu 122.121.049,00 kn s udjelom 17,0% i troškovi osoblja u iznosu 102.568.003,00 kn s udjelom 14,2%. Svi drugi rashodi iznose 63.710.284,00 kn i imaju udjel 8,8% u ukupno ostvarenim rashodima.

Materijalni troškovi su ostvareni u iznosu 431.675.999,00 kn, odnose se na troškove sirovina i materijala u iznosu 287.397.051,00 kn i druge vanjske troškove (troškove usluga) u iznosu 144.278.948,00 kn. Troškovi sirovina i materijala ostvareni u iznosu 287.397.051,00 kn odnose se na utrošene sirovine i materijal u iznosu 269.192.500,00 kn, energiju u iznosu 12.354.056,00 kn, sitan inventar, auto gume i skele u iznosu 1.466.846,00 kn, materijal za održavanje u iznosu 3.427.770,00 kn i troškove nabave prodanih sirovina i materijala u iznosu 955.879,00 kn. Drugi vanjski troškovi (troškovi usluga) ostvareni u iznosu 144.278.948,00 kn odnose se na usluge izrade 121.748.035,00 kn, usluge najma 6.887.860,00 kn, komunalne usluge 5.967.310,00 kn, druge vanjske usluge 3.057.361,00 kn, usluge održavanja i zaštite (servisne usluge) 3.086.972,00 kn, usluge telefona, pošte i prijevoza 1.912.462,00 kn, intelektualne i osobne usluge 1.401.595,00 kn, usluge promidžbe i sponzorstva 202.261,00 kn i usluge registracije 15.092,00 kn. Unutar drugih vanjskih troškova (troškovi usluga) ostvareni su troškovi koji se odnose na usluge kooperanata u iznosu 106.002.006,00 kn što čini 14,7% ukupnih rashoda.

Financijski rashodi su ostvareni u iznosu 122.121.049,00 kn, odnose se na kamate po kreditima u iznosu 115.511.300,00 kn i negativne tečajne razlike u iznosu 6.609.749,00 kn. Kamate po kreditima odnose se na redovne kamate 111.228.170,00 kn i zatezne kamate 4.283.130,00 kn. Negativne tečajne razlike odnose se najvećim dijelom na tečajne razlike po deviznim računima u iznosu 4.508.727,00 kn, pozajmicama danim povezanim društvima u iznosu 1.390.335,00 kn i dobavljačima iz inozemstva u iznosu 617.712,00 kn.

Troškovi osoblja su ostvareni u iznosu 102.568.003,00 kn, odnose se na neto plaće i naknade u iznosu 62.495.869,00 kn, troškove poreza i doprinosa iz plaće 23.773.900,00 kn i doprinose na plaću u iznosu 16.298.234,00 kn. Plaće zaposlenika utvrđene su i obračunane prema odredbama Pravilnika o plaćama, Kolektivnog ugovora o pravima i obvezama radnika i poslodavca, Odluke direktora o visini najniže osnovne plaće, Odluke direktora o smanjenju neto plaća zaposlenicima s posebnim ugovorima, te Odluke Vlade o utvrđivanju plaća i drugih primanja predsjednika i članova uprava trgovačkih društava. Obračun i uplata poreza i doprinosa iz i na plaće obavlja se u skladu s propisima. U vezi obračuna plaća vode se sve propisane evidencije. U 2009. prosječna bruto plaća po zaposleniku iznosila je 6.312,00 kn, a neto 4.572,00 kn.

b) Bilanca

Prema podacima iz Bilance na dan 31. prosinca 2009., ukupna vrijednost sredstava i izvora sredstava iznosila je 1.892.787.855,00 kn.

U tablici broj 3 daju se podaci o vrijednosti imovine, obveza i kapitala.

Tablica broj 3

Vrijednost imovine, obveza i kapitala

u kn

Redni broj	Opis	31. prosinca 2008.	31. prosinca 2009.	Indeks (4/3)
1	2	3	4	5
I.	Aktiva	1.940.571.088,00	1.892.787.855,00	97,5
1.	Dugotrajna imovina	147.060.329,00	139.933.709,00	95,2
2.	Kratkotrajna imovina	258.277.248,00	152.886.149,00	59,2
2.1.	Zalihe	131.523.404,00	44.635.152,00	33,9
2.2.	Potraživanja	43.711.390,00	38.520.707,00	88,1
2.3.	Kratkotrajna financijska imovina	65.051.522,00	57.960.668,00	89,1
2.4.	Novac u banci i blagajni	17.990.932,00	11.769.622,00	65,4
3.	Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i nedospjela naplata prihoda	150.232.768,00	43.807.961,00	29,2
4.	Gubitak iznad visine kapitala	1.385.000.743,00	1.556.160.036,00	112,4
II.	Pasiva	1.940.571.088,00	1.892.787.855,00	97,5
1.	Kapital i rezerve	0,00	0,00	-
1.1.	Upisani kapital	123.581.500,00	123.581.500,00	100,0
1.2.	Druge rezerve	33.041,00	76.126,00	230,4
1.3.	Preneseni gubitak	123.614.541,00	123.657.626,00	100,1
2.	Rezerviranja	233.345.832,00	88.896.364,00	38,1
3.	Dugoročne obveze	438.225.321,00	369.565.916,00	84,3
4.	Kratkoročne obveze	1.268.999.935,00	1.434.325.575,00	113,0

U samoj strukturi imovine dugotrajna imovina nije bilježila velike promjene u odnosu na prethodnu godinu osim laganog pada zbog obračuna amortizacije. U 2009. došlo je do znatnog smanjenja zaliha sirovina na skladištu i umanjenja zaliha nedovršene proizvodnje. Gubitak iznad visine kapitala uzrokovao je izostanak vlastitog kapitala, a zabilježen je rast dugoročnih i kratkoročnih obveza prema kreditnim institucijama. Kratkoročne obveze značajno su veće od vrijednosti kratkotrajne imovine, što je uzrokovalo probleme s likvidnošću. Dugoročne obveze više su nego dvostruko veće od dugotrajne imovine, što znači da se tim sredstvima financira kratkotrajna imovina ili pokriva gubitak Društva. Financiranje je obavljano kratkoročnim zaduživanjem i državnim financijskim potporama za izgradnju novih brodova. Ukupni gubitak u 2009. iznosi 1.698.817.662,00 kn (gubitak iznad visine kapitala uvećan za preneseni gubitak koji je pokriven kapitalom i rezervama), a temeljni kapital i rezerve iznose 123.657.626,00 kn.

Dugotrajna imovina u iznosu 139.933.709,00 kn najvećim dijelom se odnosi na materijalnu imovinu u iznosu 126.607.843,00 kn. Preostala imovina se odnosi na nematerijalnu imovinu u iznosu 4.932.056,00 kn, dugoročna potraživanja u iznosu 7.884.676,00 kn, te dugotrajnu financijsku imovinu u iznosu 509.134,00 kn.

Materijalna imovina u iznosu 126.607.843,00 kn sastoji se od građevinskih objekata koji se nalaze na pomorskom dobru u vrijednosti 90.757.020,00 kn, opreme i alata u vrijednosti 24.612.326,00 kn, zemljišta koje nije na pomorskom dobru, odnosno nije pod koncesijom u vrijednosti 8.204.580,00 kn, dugotrajne materijalne imovine u pripremi u vrijednosti 1.000.000,00 kn, te druge materijalne imovine (neprodani stanovi) u vrijednosti 2.033.917,00 kn. Vrijednost materijalne imovine u odnosu na prethodnu godinu manja je za 8.434.334,00 kn ili 6,2% zbog obračuna amortizacije.

Nematerijalna imovina u iznosu 4.932.056,00 kn sastoji se od nematerijalne imovine u pripremi (poslovno informacijski sustav koji nije stavljen u uporabu) u vrijednosti 4.484.493,00 kn i računalnog programa u uporabi u vrijednosti 447.563,00 kn. Vrijednost nematerijalne imovine u odnosu na prethodnu godinu veća je za 2.044.419,00 kn ili 70,7%.

Vrijednost dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine početkom 2009. iznosila je 137.929.814,00 kn. Tijekom 2009. uloženo je 4.663.515,00 kn, od čega je 2.283.984,00 kn uloženo u nematerijalnu imovinu, a 2.379.531,00 kn u materijalnu imovinu. Amortizacija za 2009. iznosila je 10.890.949,00 kn. Vrijednost dugotrajne imovine umanjena je za 162.481,00 kn (po godišnjem popisu), te dugotrajna materijalna i nematerijalna imovina na koncu 2009. iznosi 131.539.899,00 kn.

Vrijednosno najznačajnija ulaganja se odnose na ulaganja u poslovno informacijski sustav u iznosu 2.007.087,00 kn, postrojenja (investicijski radovi na plovnom doku) 1.327.199,00 kn, opremu (server) 462.035,00 kn, te građevinske objekte (staza dizalice) 397.230,00 kn. Preostala ulaganja odnose se na računalni program u iznosu 276.897,00 kn, te drugu opremu i namještaj 193.067,00 kn (osobna računala, prijenosna računala, alati i druga oprema). Tijekom 2009. stavljena je u uporabu nematerijalna imovina (računalni program) u vrijednosti 276.897,00 kn i materijalna imovina (staza dizalice, dok, server, te druga oprema i namještaj) u vrijednosti 3.064.295,00 kn.

Društvo je na temelju provedenog postupka javnog nadmetanja u 2006. s dobavljačem informacijskog sustava zaključilo krovni ugovor o projektu uvođenja poslovno informacijskog sustava na podlozi SSA Global aplikativnih rješenja koji obuhvaća sve module sustava i u svim područjima poslovanja zadovoljava potrebe razvoja Društva. Od 2006. do 2008. provedene su planirane faze uspostave sustava, a tijekom 2009. predviđen je postupni prelazak na novi poslovni sustav. Društvo je u siječnju 2009. zaključilo dodatak ugovoru kojim su ugovorene konzultantske usluge potrebne da bi se sustav mogao početi koristiti. U lipnju 2009. zaključen je dodatak ugovoru o prodaji licenčnih prava uporabe programske opreme. Tijekom 2009. uloženo je u poslovno informacijski sustav 2.007.087,00 kn, od čega za konzultantske usluge 1.433.424,00 kn i licenčna prava uporabe programske opreme 573.663,00 kn. Sustav je stavljen u uporabu početkom 2010.

Za ulaganja na plovnom doku u vrijednosti 1.327.199,00 kn Društvo nije provodilo postupke nabave već su ulaganja obavljena na temelju više zaključenih jednogodišnjih ugovora u 2009. s dobavljačima koji dugi niz godina posluju s Društvom. Ugovori su zaključeni za radove za osiguranje radne snage prema ugovorenoj cijeni efektivnog sata rada i opreme na izmjeni palube, oplata i tornja na plovnom doku, transportne radove, izvođenje radova na objektima u brodoremontu, cjevarske, zavarivačke i bravarske radove.

Dugoročna potraživanja u iznosu 7.884.676,00 kn, odnose se na potraživanja na ime obročne otplate prodanih stanova na kojima je postojalo stanarsko pravo u iznosu 7.053.189,00 kn, te potraživanja za prodane stanove po tržišnoj cijeni u iznosu 831.487,00 kn.

Dugotrajna financijska imovina u vrijednosti 509.134,00 kn odnosi se na ulaganja u vrijednosne papire 351.385,00 kn, dionice u iznosu 100.000,00 kn, te na oročeni depozit kod poslovne banke 57.749,00 kn.

Kratkotrajna imovina u vrijednosti 152.886.149,00 kn je u odnosu na prethodnu godinu manja za 105.391.099,00 kn ili 40,8% zbog smanjenja zaliha sirovina i materijala, te proizvodnje u tijeku (nedovršena proizvodnja). Odnosi se na kratkotrajnu financijsku imovinu u vrijednosti 57.960.668,00 kn, zalihe u vrijednosti 44.635.152,00 kn, potraživanja u vrijednosti 38.520.707,00 kn, te novčana sredstva u iznosu 11.769.622,00 kn.

Kratkotrajna financijska imovina u vrijednosti 57.960.668,00 kn, odnosi se na dane zajmove povezanim društvima u iznosu 57.744.747,00 kn, te kratkoročni dio dugoročnih potraživanja za stanove prodane po tržišnoj cijeni (dio koji dospijeva u 2010.) u iznosu 215.921,00 kn.

Dane pozajmice povezanim društvima odnose se na dani zajam za premošćivanje nelikvidnosti Hrvatskoj brodogradnji Trogir u iznosu 55.164.719,00 kn, te Servisnom centru Trogir za financiranje Projekta osnivanja Servisnog centra, odnosno gradnje buduće marine u iznosu 407.376,00 kn i obračunatih kamata po pozajmicama u vrijednosti 2.172.652,00 kn.

Vrijednost zaliha na dan 31. prosinca 2009. je iznosila 44.635.152,00 kn i u odnosu na prethodnu godinu manja je za 86.888.252,00 kn ili 66,1%. Odnosi se na zalihe sirovina i materijala u vrijednosti 29.215.625,00 kn, proizvodnju u tijeku (nedovršenu proizvodnju) u vrijednosti 1.529.564,00 kn i dane predujmove za nabavu zaliha u vrijednosti 13.889.963,00 kn.

Zalihe materijala i sirovina početkom godine iskazane su u vrijednosti 81.850.509,00 kn, tijekom godine zalihe su povećane za 227.837.060,00 kn i smanjene za 280.471.944,00 kn, te je stanje zaliha sirovina i materijala na dan 31. prosinca 2009. iskazano u vrijednosti 29.215.625,00 kn. Zalihe se iskazuju po skladištu, a svako skladište prema mjestu troška. U Društvu je organizirano devet skladišta: centralno skladište, skladište boja, skladište remonta plovila, skladište crne metalurgije, skladište opreme nastambi, skladište održavanja (elektrodijelovi) i skladište održavanja (drugo), te dva skladišta otpadnog materijala (za krupni i sitni otpad). Zalihe sirovina i materijala evidentiraju se po stvarnoj nabavnoj cijeni, a izdavanje sirovina i materijala za proizvodnju u tijeku po FIFO metodi.

Proizvodnja u tijeku (nedovršena proizvodnja) u vrijednosti 1.529.564,00 kn odnosi se na dva otvorena radna naloga koji se prenose u 2010., od kojih se najznačajniji odnosi na remont broda u iznosu 1.498.047,00 kn.

Predujmovi za nabavu zaliha u iznosu 13.889.747,00 kn odnose se najvećim dijelom na predujam dan za nabavu glavnog motora za novogradnju 321 u iznosu 11.460.265,00 kn.

Potraživanja su na dan 31. prosinca 2009. iznosila 38.520.707,00 kn i u odnosu na prethodnu godinu manja su za 5.190.683,00 kn ili 11,9%. Odnose se na potraživanja od povezanih društava u iznosu 24.381.564,00 kn, državnih institucija u iznosu 10.123.604,00 kn, kupaca u iznosu 3.649.325,00 kn, druga potraživanja u iznosu 318.514,00 kn i potraživanja od zaposlenika u iznosu 47.700,00 kn. Od ukupno iskazanih potraživanja dospjela potraživanja iznose 27.756.444,00 kn, a nedospjela 10.764.263,00 kn. U strukturi dospjelih potraživanja na potraživanja iznad dvije godine starosti odnosi se 24.499.633,00 kn ili 88,3%.

Potraživanja od povezanih društava u iznosu 24.381.564,00 kn odnose se na potraživanja od društva Hrvatska brodogradnja Trogir u iznosu 23.149.647,00 kn za izvršene usluge gradnje broda i Servisni centar Trogir u iznosu 1.231.917,00 kn za troškove koje je Društvo u ranijim godinama platilo umjesto Servisnog centra.

Potraživanja od državnih institucija u iznosu 10.123.604,00 kn odnose se na potraživanja za pretporez na dodanu vrijednost 9.377.596,00 kn, pretplaćeni doprinos za mirovinsko osiguranje u iznosu 13.345,00 kn, te od Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje za nadoknadu bolovanja iznad 42 dana i za ozljede na radu u iznosu 732.663,00 kn.

Potraživanja od kupaca u iznosu 3.649.325,00 kn, odnose se na potraživanja od kupaca u zemlji s osnove nenaplaćenih računa za remont brodova, zakup poslovnog prostora i naknade za utrošenu energiju, vodu i automate za tople i hladne napitke u iznosu 2.197.374,00 kn, od kupaca u inozemstvu u iznosu 1.369.828,00 kn i od obračunanih kamata u iznosu 82.123,00 kn.

Druga potraživanja u iznosu 318.514,00 kn odnose se na prihode od pogrešno usmjerenih naloga, dane predujmove za usluge, te druga potraživanja od kooperanata.

Potraživanja od zaposlenika u iznosu 47.700,00 kn odnose se na potraživanja za dane predujmove za službena putovanja, bonove za gorivo i druga potraživanja.

Novčana sredstva na dan 31. prosinca 2009. u iznosu 11.769.622,00 kn u odnosu na prethodnu godinu manja su za 6.221.310,00 kn ili 34,6%. Odnose se na novčana sredstva na redovnim žiro računima Društva kod poslovnih banaka 921.448,00 kn, deviznim i reekspornim računima 894.848,00 kn, otvorenim akreditivima 9.920.548,00 kn, sudskom depozitu za neisplaćene ovrhe 15.612,00 kn, te novac u kunskoj blagajni 17.166,00 kn.

Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi nedospjeli na naplatu na dan 31. prosinca 2009. u iznosu 43.807.961,00 kn odnose se na obračunane prihode nedospjele na naplatu po stupnju gotovosti u skladu s MRS-om 11. (Ugovori o izgradnji) kojeg Društvo koristi zbog prirode poslova koji se obavlja na temelju ugovora o izgradnji brodova, gdje datumi početka i datumi završetka poslova padaju u različita vremenska razdoblja. Zbog toga se prihodi i troškovi raspoređuju na obračunska razdoblja u kojima se obavljaju radovi na izgradnji.

Iskazani kapital i rezerve u bilanci nemaju vrijednosti jer je upisanim kapitalom u vrijednosti 123.581.500,00 kn, te rezervama u vrijednosti 76.126,00 kn pokriven preneseni gubitak iz prethodnih godina u vrijednosti 123.657.626,00 kn. Preostali preneseni gubitak i gubitak tekuće godine iskazan je u aktivni kao gubitak iznad visine kapitala u iznosu 1.556.160.036,00 kn.

Rezerviranja u iznosu 88.896.364,00 kn se odnose na dugoročna rezerviranja za gubitke 81.377.427,00 kn, rezerviranja za sudske sporove 6.653.756,00 kn, te rezerviranja za garantne rokove 865.181,00 kn. Rezerviranja za novogradnje brodova evidentiraju se kada se po kalkulaciji očekuje gubitak. Odnose se na rezerviranja na novogradnji broda 321 u vrijednosti 42.224.646,00 kn, te novogradnji 322 u vrijednosti 39.152.781,00 kn.

Ukupne obveze na dan 31. prosinca 2009. iznose 1.803.891.491,00 kn i u odnosu na prethodnu godinu veće su za 96.666.235,00 kn ili 5,7%. Odnose se na dugoročne obveze u iznosu 369.565.916,00 kn i kratkoročne obveze u iznosu 1.434.325.575,00 kn. Sve dugoročne obveze su nedospjele. Od kratkoročnih obveza nedospjele obveze iznose 1.024.877.074,00 kn, a dospjele 409.448.501,00 kn. U starosnoj strukturi obveza nema obveza starijih od dvije godine.

Dugoročne obveze u iznosu 369.565.916,00 kn odnose se na obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama u iznosu 251.016.337,00 kn (obveze za tri dugoročna kredita kod poslovne banke u iznosu 250.834.524,00 kn, te obveze prema financijskom leasingu u iznosu 181.813,00 kn), obveze za primljene predujmove u iznosu 114.141.205,00 kn (od kupaca brodova za novogradnju 322 u iznosu 33.750.309,00 kn, novogradnju 323 u iznosu 53.214.773,00 kn, te novogradnju 324 u iznosu 27.176.123,00 kn) i nedospjele obveze za uplatu u državni proračun 65,0% vrijednosti prodanih stanova na kojima je postojalo stanarsko pravo u iznosu 4.408.374,00 kn.

Kratkoročne obveze u iznosu 1.434.325.575,00 kn odnose se na obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama u iznosu 983.996.801,00 kn (za deset kratkoročnih kredita, kratkoročni dio dugoročnih obveza koji dopijeva u roku godine dana za pet kredita i financijski leasing, te kamate i naknade po kreditima), obveze prema Ministarstvu financija koje je putem protestiranih jamstava umjesto Društva otplatilo kredite u ukupnom iznosu 302.517.503,00 kn (glavnica 155.372.356,00 kn i kamata 147.145.147,00 kn), obveze za robni zajam u iznosu 41.845.399,00 kn, obveze prema dobavljačima u zemlji u iznosu 71.182.112,00 kn, dobavljačima u inozemstvu u iznosu 12.899.834,00 kn, obveze za poreze i doprinose u iznosu 8.844.652,00 kn, obveze prema zaposlenima (plaća za prosinac isplaćena u siječnju 2010.) u iznosu 5.323.467,00 kn, dospjele obveze za prodane stanove na kojima je postojalo stanarsko pravo u iznosu 4.639.360,00 kn, obveze po sudskim rješenjima u iznosu 2.292.025,00 kn, s osnove kamata prema dobavljačima 767.590,00 kn, prema članovima Nadzornog odbora 8.000,00 kn, s osnove ugovora o djelu 6.370,00 kn, te druge obveze 2.462,00 kn. Društvo nije uplaćivalo u državni proračun 65,0% sredstava ostvarenih prodajom stanova na kojima je postojalo stanarsko pravo jer su ove obveze predmetom planirane sanacije Društva.

c) Revizija godišnjih financijskih izvještaja

U skladu s odredbama članka 17. Zakona o računovodstvu (Narodne novine 109/07) obavljena je revizija godišnjih financijskih izvještaja Društva za 2009. Prema mišljenju neovisnog revizora o obavljenoj reviziji financijskih izvještaja za 2009. financijski izvještaji prikazuju realno i objektivno u svim značajnim aspektima financijski položaj Društva na dan 31. prosinca 2009., kao i rezultate njihovog poslovanja i novčane tijekove u skladu sa zakonskim okvirom financijskog izvještavanja primjenjivim u Republici Hrvatskoj na velike poduzetnike i poduzetnike čije dionice ili dužnički vrijednosni papiri su uvršteni ili se obavlja priprema za njihovo uvrštenje u organizirano tržište vrijednosnih papira, osim sljedećih činjenica zbog čega je izraženo mišljenje s rezervom:

- Društvo u svojim konsolidiranim i pojedinačnim izvještajima na dan 31. prosinca 2009. iskazuje vrijednost građevinskih objekata na pomorskom dobru u iznosu 91.923.082,00 kn koje su u poslovnim knjigama iskazane na temelju Rješenja o pretvorbi iz 1993. i naknadnih ulaganja na tim objektima. Naknadnim izmjenama zakonskih propisa vezano uz pomorsko dobro, cjelokupno područje brodogradilišta je postalo pomorsko dobro. Nekretnine na novoutvrđenom pomorskom dobru izvlaštene su Grupi i Društvu nakon stupanja na snagu Zakona o morskim lukama iz 1995. (Narodne novine 108/95, 137/99 i 97/00). Na temelju Ugovora o koncesiji od 4. kolovoza 1999. i kasnijih izmjena, Grupa ima koncesijska prava za korištenje luke posebne namjene – brodogradilišta i luke posebne namjene – nautički turizam. Državno pravobraniteljstvo nije pokrenulo postupak izvlaštenja na temelju Pomorskog zakonika (Narodne novine 181/04). Revizori se nisu mogli uvjeriti u realnost i objektivnost iskazane vrijednosti na pomorskom dobru zbog neizvjesnosti oko vlasništva Grupe i Društva nad objektima (prisilno izvlaštenje na temelju promjene zakonskih propisa) kao i tretmana samog pomorskog dobra za vrijeme trajanja i po isteku koncesije.

- U skladu s MRS-om 36 (Umanjenje imovine) Grupa i Društvo trebaju na svaki datum bilance ocijeniti postoji li pokazatelj da neko sredstvo može biti umanjeno. Ako takav pokazatelj postoji, potrebno je procijeniti nadoknadivi iznos sredstava (više utvrđena vrijednost između vrijednosti u uporabi i neto prodajne cijene). Ako je nadoknadiva vrijednost sredstava manja od njegove knjigovodstvene vrijednosti, razliku treba iskazati kao gubitak od umanjenja imovine.

Iako na datum bilance postoje pokazatelji da vrijednost sredstava može biti umanjena (stalni gubitak aktivnosti, nelikvidnost i ostali negativni trendovi), Uprava nije u mogućnosti utvrditi vrijednost u uporabi niti neto prodajnu cijenu dijela nekretnina, postrojenja i opreme jer za izračun neto prodajne cijene nema osnove s obzirom da je najveći dio sredstava pod koncesijom, odnosno u vlasništvu davatelja koncesije.

II. REVIZIJA ZA 2009.

Ciljevi i područja revizije

Ciljevi revizije bili su:

- utvrditi istinitost i vjerodostojnost financijskih izvještaja i poslovnih knjiga,
- analizirati ostvarenje prihoda i rashoda,
- provjeriti usklađenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima,
- provjeriti i ocijeniti učinkovitost korištenja sredstava, te
- provjeriti druge aktivnosti vezane uz poslovanje Društva.

Područja revizije su određena prema kriteriju značajnosti i na temelju procjene rizika pojave nepravilnosti.

Metode i postupci revizije

Za potrebe prikupljanja revizijskih dokaza proučena je i analizirana pravna regulativa, te dokumentacija i informacije o poslovanju Društva. Ocijenjeno je funkcioniranje sustava unutarnjih kontrola radi određivanja revizijskog pristupa. Uspoređeni su podaci iskazani u financijskim izvještajima s podacima iz ranijeg razdoblja i s podacima iz plana, s ciljem utvrđivanja područja rizika. Također, kod utvrđivanja područja rizika, korištene su objave u elektronskim medijima i tisku. Provjerene su poslovne knjige i knjigovodstvene isprave koje služe kao dokaz o nastalim poslovnim događajima. Ispitana je dosljednost primjene zakonskih propisa, te pravila, procedura i drugih internih akata. Za izračun i analizu značajnih pokazatelja, omjera i trendova, primijenjeni su odgovarajući analitički postupci. Obavljena je detaljna provjera vrijednosno značajnih stavki na pojedinim računima, dok su brojnije, vrijednosno manje značajne stavke testirane metodom uzorka. Za potrebe revizije korišteni su izvještaji vezani uz pojedine aktivnosti i subjekt u cjelini. Obavljeni su razgovori s direktorom, tajnicom, voditeljicom računovodstva, te drugim zaposlenicima Društva.

Nalaz za 2009.

Revizijom su obuhvaćena sljedeća područja: unutarnje ustrojstvo, djelokrug rada, sustav unutarnjih kontrola, financijski izvještaji, planiranje, računovodstveno poslovanje, potraživanja, obveze, prihodi, rashodi, zaduživanje, gubitak iznad visine kapitala, te imovina i obveze.

Obavljenom revizijom su utvrđene nepravilnosti i propusti koji se odnose na računovodstveno poslovanje, te provedbu programa restrukturiranja.

1. Sustav unutarnjih kontrola

1.1. Sustavom unutarnjih kontrola osigurava se ekonomično i učinkovito ostvarenje ciljeva poslovanja, poštivanje zakonske regulative, kvaliteta računovodstvenih podataka, sigurnost imovine i informacija, te sprječavaju i otkrivaju pogreške. Za sustav unutarnjih kontrola odgovara uprava Društva. Iako Društvo u 2009. nije imalo formalno utvrđena pravila, procedure i norme djelovanja u svrhu provedbe unutarnje kontrole, provodilo je postupke kontrole radi ostvarivanja zadaća i ciljeva poslovne politike. U 2010. u primjeni je novi poslovno informacijski sustav koji u cijelosti obuhvaća sve module sustava (planiranje, financije, nabava, skladište i drugo), te na taj način u svim područjima poslovanja zadovoljava potrebe razvoja Društva. Redovito se uspoređuju, prate i analiziraju ostvareni rezultati poslovanja s planiranim i očekivanim. Provjerava se obrada informacija, ulazni i izlazni podaci. Uspostavljeni su postupci koji jamče da poslovne promjene mogu odobriti i obaviti isključivo ovlaštene osobe. Redovito se prati stručna literatura iz područja računovodstva i financija, prava i radnog prava, te se s promjenama upoznaju zaposlenici odgovorni za pojedina područja. Uspostavljena je kontrola zaštite imovine Društva. Dokumentacija o transakcijama i poslovnim događajima je potpuna, točna i omogućuje praćenje poslovnih događaja kroz sve faze poslovnog procesa. Iako Društvo nije obveznik primjene Zakona o javnoj nabavi, za nabavu poslovno informacijskog sustava, te dijela materijala (elektromaterijal, uredski i drugi materijal), Društvo je za 2009. donijelo plan nabave, provodilo postupke nabave i vodilo evidenciju postupaka nabave i zaključenih ugovora o nabavi. Tijekom 2009. Društvo nije ustrojilo unutarnju reviziju, a u vrijeme obavljanja revizije, u tijeku je početak rada unutarnje revizije.

Društvo je popunilo upitnik za provođenje samoprocjene sustava unutarnjih financijskih kontrola u odnosu na zahtjeve koji proizlaze iz Zakona o sustavu unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru (Narodne novine 141/06). Ministarstvo financija je navedeni upitnik uputilo Društvu 2. lipnja 2010. na temelju Zaključka Vlade od 30. prosinca 2009. kojim se obvezuje trgovačka društva u većinskom državnom vlasništvu da u svrhu potpore realizacije mjere 2.3. Antikorupcijskog programa, uspostave i jačaju sustave unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru. Odgovore na dostavljeni upit, Društvo je uputilo nadležnom ministarstvu 1. srpnja 2010.

Na temelju Antikorupcijskog programa za trgovačka društva u većinskom državnom vlasništvu za razdoblje 2010.-2012. i Akcijskog plana Društva za provođenje antikorupcijskog programa, direktor Društva je u studenome 2010. donio Odluku o imenovanju tima za unutarnju reviziju, te odluku o imenovanju Povjerenika za etiku.

Iako je Društvo provodilo postupke kontrole radi ostvarivanja zadaća i ciljeva poslovne politike, postupci unutarnjih kontrola nisu dali očekivane rezultate, što je vidljivo iz poslovnih rezultata Društva (ukupni gubitak u 2009., koji je pored drugih razloga i posljedica nerentabilne proizvodnje, iznosi 1.679.817.662,00 kn), te strukture zaposlenika koja je i dalje nepovoljna (od ukupno 1 134 zaposlenika, 689 je administrativno osoblje ili 60,8%, a 445 ili 39,2% je proizvodnih zaposlenika). Veliki broj administrativnog osoblja u odnosu na proizvodno osoblje ima za posljedicu veliko troškovno opterećenje koje smanjuje profitabilnost Društva. Iskorištenost proizvodnih kapaciteta je u 2009. iznosila 43,0%. Ciljevi poslovne politike utvrđeni su u Planu poslovanja Društva za razdoblje od 2009. do 2013. i Programu restrukturiranja prema kojima je predviđena diversifikacija proizvodnog programa koji bi, pored gradnje kemijskih tankera, obuhvaćao i brodove specijalne namjene (bazni brodovi-ribarice, putnički brodovi i znanstveno istraživački brodovi), te učinkovitije korištenje resursa čime bi se povećala profitabilnost Društva. Navedeni ciljevi poslovne politike nisu ostvareni.

Državni ured za reviziju predlaže razvijanje sustava unutarnjih kontrola radi učinkovitog i odgovornog upravljanja javnim kapitalom i poslovima od posebnog društvenog interesa u funkciji razvoja hrvatskog gospodarstva. Predlaže se ustrojavanje službe kontrolinga u svrhu što učinkovitijeg i kvalitetnijeg upravljanja troškovima i prihodima na način da se analiziraju i daju korisne informacije menadžmentu čime bi se smanjilo ulaganje u nerentabilne proizvode, a povećala proizvodnja koja donosi dobit. Racionalizacijom poslovanja, rastom produktivnosti, boljim korištenjem kapaciteta, skraćanjem rokova gradnje, te aktivnim upravljanjem troškovima, moguće su uštede i smanjenje troškova na svim razinama poslovanja.

- 1.2. *Društvo je prihvatilo nalaz Državnog ureda za reviziju, uz obrazloženje da je za provođenje poslovnih ciljeva prema planu poslovanja za 2009. bilo predviđeno pokretanje programa restrukturiranja, čiji početak je Odlukama Vlade povezan s okončanjem postupka privatizacije, ali i odobravanjem programa od strane Europske komisije i Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja i nije u nadležnosti Nadzornog odbora i Uprave Društva. Pored toga, Uprava stalno radi na unapređenju organizacije poslovanja, podizanju razine unutarnjih kontrola mjerama kao što su početak rada unutarnje revizije i uvođenjem novog poslovno informacijskog sustava. Primjenjuju se mjere koje uz neznatne ili minimalne financijske troškove mogu poboljšati poslovanje.*

2. Računovodstveno poslovanje

- 2.1. Društvo vodi propisane poslovne knjige prema odredbi članka 8. Zakona o računovodstvu.

Poslovni događaji evidentiraju se u poslovnim knjigama na temelju likvidiranih i ovjerenih knjigovodstvenih isprava i mogu se pratiti prema njihovom nastajanju. Računovodstvene politike primjenjivane kod sastavljanja financijskih izvještaja za 2009. donesene su 1. siječnja 2007. Nisu utvrđena odstupanja u primjeni računovodstvenih politika Društva za 2009., osim kod primjene MRS-a 36 (Umanjenje imovine).

U skladu s MRS-om 36 (Umanjenje imovine) Društvo je trebalo na svaki datum bilance ocijeniti postoji li pokazatelj da neko sredstvo može biti umanjeno. Ako takav pokazatelj postoji, potrebno je procijeniti nadoknativi iznos sredstava (više utvrđena vrijednost između vrijednosti u uporabi i neto prodajne cijene). Ako je nadoknativa vrijednost sredstava manja od njegove knjigovodstvene vrijednosti, razliku treba iskazati kao gubitak od umanjenja imovine. Naime, iako na dan 31. prosinca 2009. postoje pokazatelji da vrijednost sredstava može biti umanjena zbog stalnog gubitka aktivnosti, nelikvidnosti i drugih negativnih trendova, Društvo nije umanjilo vrijednost sredstava. Utvrđivanje nadoknative vrijednosti građevinskih objekata koji se nalaze na pomorskom dobru nije moguće jer za izračun neto prodajne cijene nema osnove s obzirom da je najveći dio sredstava pod koncesijom, odnosno u vlasništvu davatelja koncesije, a njihova vrijednost u uporabi, odnosno budući novčani priljevi i odljevi proizlaze iz neprekinute uporabe ovih sredstava.

Društvo je korisnik koncesije pomorskog dobra površine 230 782 m², od čega kopna 168 159 m² i mora 62 623 m² za koje je dobivena koncesija od Vlade u trajanju od 32 godine počevši od 4. kolovoza 1999. Društvo ima obvezu plaćanja godišnje naknade davatelju koncesije, odnosno Vladi Republike Hrvatske. Koncesije se najvećim dijelom odnose na obavljanje djelatnosti luke posebne namjene – brodogradilište, a manjim dijelom na obavljanje djelatnosti luke posebne namjene – nautički turizam. Pitanja koncesije na pomorskom dobru regulirana su: Pomorskim zakonikom (Narodne novine 181/04, 76/07 i 146/08), Zakonom o pomorskom dobru i morskim lukama (Narodne novine 158/03), Odlukama Vlade Republike Hrvatske o koncesiji pomorskog dobra u svrhu gospodarskog korištenja luke posebne namjene i Ugovorom između davatelja koncesije i ovlaštenika koncesije o koncesiji pomorskog dobra. Postoji neizvjesnost oko vlasništva Društva na nekretninama izgrađenim na pomorskom dobru koje su u procesu privatizacije unesene u temeljni kapital Društva, a kojima je nakon stupanja na snagu Pomorskog zakonika promijenjen status u nekretnine na pomorskom dobru. Također postoji neizvjesnost do koje mjere zgrade i postrojenja sagrađena na tom zemljištu predstavljaju pomorsko dobro. Državno pravobraniteljstvo nije pokrenulo postupak izvlaštenja na temelju odredbi Pomorskog zakonika.

Na dan 31. prosinca 2009. vrijednost građevinskih objekata na pomorskom dobru iskazana je u iznosu 90.757.020,00 kn, Navedeni objekti iskazani su u poslovnim knjigama na temelju Rješenja o pretvorbi iz 1993. i naknadnih ulaganja na tim objektima. Naknadnim izmjenama zakonskih propisa o pomorskom dobru, cjelokupno područje brodogradilišta je proglašeno pomorskim dobrom. Društvo je vrijednost građevinskih objekata na pomorskom dobru unijelo u poslovne knjige iako se radi o nekretninama na pomorskom dobru koje je u državnom vlasništvu. U cilju rješavanja pitanja vlasništva na nekretninama u krugu brodogradilišta, u veljači 2011. Društvo je s Vladom zaključilo Sporazum kojim su uređena imovinsko-pravna pitanja i riješena prava i obveze na nekretninama koje su bile vlasništvo Društva, a na koje je nakon pretvorbe Društva proširena granica pomorskog dobra, te su postale pomorsko dobro. Prema Sporazumu, Republika Hrvatska Društvu daje naknadu u iznosu 634.346.554,00 kn u smislu trajnog razrješenja imovinsko-pravnih pitanja (izvršit će se prijebor međusobnih potraživanja), a Društvo se odriče bilo kakvog daljnjeg potraživanja s ove osnove, te se obvezuje navedene nekretnine isknjižiti iz poslovnih knjiga Društva. U vrijeme obavljanja revizije u tijeku je postupak isknjižavanja nekretnina na temelju priloženih ovjerenih zemljišno-knjižnih izvadaka za sve čestice navedene u Sporazumu.

Društvo u poslovnim knjigama nije evidentiralo obveze prema Ministarstvu financija za zatezne kamate nastale po osnovi regresnog prava po danim jamstvima u vrijednosti 16.630.284,00 kn. Naime, u poslovnim knjigama su evidentirane obveze prema Ministarstvu financija za protestirana jamstva po primljenim kreditima u iznosu 302.517.504,00 kn. Od navedenog iznosa na glavnici se odnosi 155.372.356,00 kn, te na kamate i naknade proizišle iz protestiranih jamstava 147.145.148,00 kn. Društvo je trebalo u poslovnim knjigama iskazati i obvezu za zatezne kamate koje Ministarstvo financija obračunava Društvu od dana protestiranja jamstava pa do podmirenja obveze. Zatezna kamata prema Ministarstvu financija na dan 31. prosinca 2009. iznosila je 16.630.284,00 kn. Društvo je od Ministarstva financija primilo obavijest o stanju duga 12. travnja 2010.

Državni ured za reviziju nalaže u poslovnim knjigama evidentirati obveze prema Ministarstvu financija za zatezne kamate nastale po osnovi regresnog prava po danim jamstvima.

- 2.2. *Društvo u svom očitovanju navodi da je ukupno područje brodogradilišta proglašeno pomorskim dobrom odlukom tadašnje Skupštine općine Trogir u srpnju 1981. U tada važećim zakonima nije se govorilo o vlasništvu nad nekretninama izgrađenim na pomorskom dobru. Planirana izrada katastra pomorskog dobra nije provedena. Na temelju navedene odluke bilo je regulirano samo plaćanje naknade za zemljište. Zbog toga su prilikom pretvorbe u 1993. svi objekti uneseni kao temeljni kapital Društva, ali ne i zemljište. Zakonom o morskim lukama iz 1995. je propisano da objekti na pomorskom dobru trebaju biti vlasništvo države, ali su propisne i neke nelogičnosti da vlasništvo države trebaju biti i pokretne stvari kao dizalice, pontoni i druga lučka oprema. Kako nije bio propisan postupak izvlaštenja i mogućeg obeštećenja, tako se izvlaštenja nisu niti provodila. Ni kasniji Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama iz 2003. također ne regulira ovu problematiku (rješavanje ove problematike je u tijeku). Iako je bilo prijedloga da se provede postupak isknjiženja nekretnina na pomorskom dobru, Nadzorni odbor i Uprava nisu imali zakonsko uporište na temelju kojeg bi to napravili. Pored navedenog, brodogradilišta su oduzimanjem vlasništva nad zemljištem bila stavljena u tržišno neravnopravan položaj, jer su ulagali u otkup zemljišta, uređenje obala, izgradnju gatova i navoza, ali nisu mogla npr. založiti zemljište kao garanciju za kredite za izgradnju brodova ili ulaganja u tehnološki proces. Zbog svega navedenog je i pokrenut postupak potpisivanja Sporazuma o uređenju imovinsko-pravnih pitanja. Vlada je prihvatila visinu naknade, kojom se prema elaboratu određuje stvarna tržišna vrijednost zemljišta, objekata i infrastrukture. Sporazum je potpisan 11. veljače 2011. i trenutno se utvrđuje postupak za provedbu prijetoja naknade i obveza Društva prema Republici Hrvatskoj. Također je i u postupku izdavanje tabularnih isprava koje je Društvo dužno izdati, a po okončanju upisa pomorskog dobra i vlasništva Republike Hrvatske na svim zemljišnim česticama koje su predmet Sporazuma u zemljišnom odjelu Općinskog suda u Trogiru, provest će se i isknjiženje nekretnina.*

Društvo nadalje navodi da u poslovnim knjigama nije evidentiralo obveze prema Ministarstvu financija za zatezne kamate nastale po osnovi regresnog prava po danim jamstvima u vrijednosti 16.630.284,00 kn iz razloga što Ministarstvo financija nije u 2009. (niti u 2010.) izdalo valjani dokument Društvu na temelju kojega bi se navedena obveza proknjižila.

Da je Društvo evidentiralo i prihvatilo ovu obvezu stavilo bi se u tržišno nepovoljan položaj, te se navedeno ne prihvaća kao nepravilnost i propust računovodstvenog poslovanja.

Društvo je po pitanju ovoga s Ministarstvom financija, Ministarstvom gospodarstva rada i poduzetništva i Agencijom za zaštitu tržišnog natjecanja na razini Hrvatske brodogradnje Jadranbrod imalo više sastanaka. Naime, važeća osnovna referentna stopa u Republici Hrvatskoj je 4,1%, a kamatna stopa prilikom povrata državne potpore iznosila bi 5,1%. Primjenom zakonske zatezne kamate taj postotak iznosio 17,0%, što dovodi do zaključka da su hrvatski poduzetnici u slučaju povrata državne potpore trenutno u daleko težoj situaciji nego poduzetnici u državama članicama Europske unije. Zbog navedenog je u tijeku postupak dogovaranja kojim bi se umjesto zakonske zatezne kamate primjenjivala osnovna referentna stopa, koja se utvrđuje i objavljuje na temelju pravila o državnim potporama uvećane za 100 baznih bodova.

Iznos financijskih obveza Društva i iznos potreban za financijsku sanaciju utvrđivat će se prije samog potpisa ugovora o kupoprodaji dionica, a iznos državnih potpora, ekvivalent potpora i obveza prema Ministarstvu financija, na temelju regresnog prava utvrđivat će se za razdoblje od 1. ožujka 2006. do dana sanacije.

Društvo navodi da je iz svega naprijed navedenog vidljivo kako se ta obveza još uvijek ne može pouzdano izmjeriti što je osnovni zahtjev MRS-eva i MSFI-eva, te smatra da neevidentiranje ove obveze u 2009.g. nije propust računovodstvenog poslovanja nego čekanje konačnog ishoda dogovora za sva brodogradilišta koji će se proknjižiti u 2011.

3. Program restrukturiranja

- 3.1. Od posljednje sanacije Društva koju je provela Vlada u 2001., kada je iskazana dobit tekuće godine, Društvo stalno posluje s gubitkom. Ukupni gubitak u 2009. iznosi 1.679.817.662,00 kn (gubitak iznad visine kapitala u iznosu 1.556.160.036,00 kn uvećan za preneseni gubitak iz ranijih godina koji je pokriven kapitalom i rezervama u iznosu 123.657.626,00 kn). Odobravanje i izdavanje državnih jamstava Društvu za financiranje gradnje brodova i za financiranje tekuće proizvodnje odvijalo se na temelju Zaključka Vlade iz 2000. i 2002., donošenjem Zakona o državnim potporama i Uredbe o državnim potporama. Na temelju državnih jamstava s osnove izdavanja garancija za povrat predujmova naručiteljima (kupcima) brodova, te državnih jamstava za kredite za financiranje proizvodnog programa i restrukturiranje duga, Društvu je bila osigurana likvidnost i nesmetani proces proizvodnje. Dodjeljivanje državnih potpora za brodogradilišta bilo je moguće do 1. ožujka 2006. Povjerenstvo Vlade je 24. veljače 2006. usvojilo smjernice za izdavanje državnih jamstava za financijsko praćenje gradnje brodova i tehnološku obnovu brodogradilišta do postizanja kreditne sposobnosti Društva, te je Društvo proglašeno poduzetnikom u poteškoćama. Vlada je u skladu s obvezama iz pretprijetnog programa i pregovora za članstvo u Europsku uniju pokrenula proces sanacije i restrukturiranja brodogradnje.

Radi toga su brodogradilišta, pa i Društvo trebali izraditi programe restrukturiranja. U skladu s naputcima Povjerenstva za restrukturiranje hrvatske brodogradnje, Društvo je u 2006. izradilo svoj individualni program razvitka u kojem je u suradnji s domaćim i stranim konzultantima izradilo program investicija u organizaciju poslovanja i tehnologiju, te diversifikaciju poslovanja.

Program je predan Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva u veljači 2007., te je prosljeđen Agenciji za zaštitu tržišnog natjecanja i ekonomskoj komisiji na ocjenu. Program je vraćen na doradu uz obrazloženje da nisu uzete u obzir zahtijevane kompenzacijske mjere i vlastiti doprinos za financijsku sanaciju. Nakon toga, do dana obavljanja revizije, Društvo je izradilo više programa restrukturiranja s ciljem povećanja produktivnosti i racionalnosti poslovanja, te postizanja dugoročne održivosti poslovanja na postojećoj lokaciji. Provođenjem mjera u okviru ovog programa nastojalo se osposobiti Društvo za samostalno uspješno poslovanje na svjetskom tržištu, uz istodobno stvaranje preduvjeta za uspješnu privatizaciju. Promjene u programima restrukturiranja su se odnosile na iskazivanje financijskih pokazatelja prema završnoj bilanci, prikaz aktualnog stanja proizvodnje koji je u međuvremenu sadržavao nove ugovorene poslove i poslove pred ugovaranjem. Koncept restrukturiranja s jedne strane se zasnivao na inovaciji i modernizaciji proizvodnog procesa, a s druge na transformaciji strukture zaposlenih kojim se omogućava primjena nove suvremene tehnike i tehnologije, te inovacija i diversifikacija proizvodnog programa. Prema Programu restrukturiranja za 2009., potencijalni kupac treba provesti tehničko tehnološko restrukturiranje investicijskim ulaganjem kroz dva paketa u iznosu 230.426.410,00 kn. Realizacija prvog paketa u iznosu 117.740.132,00 kn provodila bi se od 1. siječnja 2010. do 31. prosinca 2011. i obuhvaćala bi objedinjavanje proizvodnje panela s proizvodnjom dijelova za panele i sekcije. Drugi paket u iznosu 112.686.278,00 kn realizirao bi se od 1. siječnja 2011. do 31. prosinca 2012. i obuhvaćao bi preoblikovanje navoza (zatvaranje jedne od dviju opremnih obala i proizvodnju na samo jednom navozu čime bi se preostala površina koristila za druge djelatnosti).

Aktivnosti po Programu restrukturiranja nisu još započele zbog usuglašavanja stavova s Agencijom za zaštitu tržišnog natjecanja i Europskom komisijom. U vrijeme obavljanja revizije, u tijeku je izrada novog Programa restrukturiranja.

Prema Programu restrukturiranja poslovanje Društva u razdoblju od 2006. do 2009. može se okarakterizirati kao poslovanje poduzetnika u poteškoćama, što je vidljivo iz stalnog rasta gubitka iznad kapitala i problema s likvidnošću. Zbog problema likvidnosti i mogućnosti financiranja proizvodnje, iskorištenost kapaciteta je bila 43,0%. Unutarnji razlozi poteškoća u poslovanju su tehnološko zaostajanje i izostanak investiranja u modernizaciju proizvodnog pogona i unutarnje organizacije, te problem neravnomjernog udjela administrativnog i proizvodnog osoblja (od ukupno 1 134 zaposlenika, 445 je proizvodnih, a 689 administrativnih zaposlenika). Razlozi na koje Društvo nije moglo utjecati su globalna svjetska recesija koja je rezultirala smanjenjem narudžbi na tržištu brodogradnje, promjene cijena brodova i samih ulaza u procesu proizvodnje (porast cijene čelika na svjetskom tržištu), promjene tečaja, što je dovelo do povećanja rashoda za uvozni materijal i usluge, te porast troškova financiranja proizvodnje jer se Društvo financiralo uglavnom kratkoročnim zaduživanjem i smanjenim državnim financijskim potporama za izgradnju novih brodova.

Financijske mjere koje je Vlada donijela su potpore, te davanje državnih jamstava za predujmove i kredite za financijsko praćenje gradnje brodova. Poduzete mjere nisu dale rezultate jer sredstva od potpora i kratkoročnih zaduživanja nisu korištena za ulaganja u modernizaciju proizvodnog pogona i unutarnje organizacije Društva, već za podmirivanje već postojećih obveza i gradnju brodova.

Prema Izvješću o ostvarenju plana poslovanja Društva za 2009., Društvo je od plana za 2009. ostvarilo samo državne potpore za novogradnje brodova 319 i 320 u iznosu 36.219.735,00 kn.

Poslovnim planom za razdoblje od 2009. do 2013. planirana je, a nije ostvarena privatizacija Društva (na temelju Odluke Vlade od 21. svibnja 2008.), početak provedbe Programa restrukturiranja, financijska sanacija Društva na dan 31. prosinca 2009. (preuzimanjem obveza po realiziranim kreditima s državnim jamstvom, od strane Vlade ili potencijalnog kupca), te tehničko tehnološko restrukturiranje, diversifikacija i uravnoteženje proizvodnog programa koji bi pored kemijskih tankera obuhvaćao i gradnju složenijih brodova specijalne namjene (bazni brodovi ribarice, putnički brodovi i znanstveno istraživački brodovi). Zbog neuspjelog prvog kruga privatizacije čiji je završetak bio predviđen do 30. rujna 2009., nije izvršena financijska sanacija Društva ni pripreme radnje na tehničko tehnološkom restrukturiranju (koje prema Programu restrukturiranja treba provesti budući kupac). Poslovnim planom za 2009. je planirano nesmetano financiranje proizvodnog procesa što nije ostvareno. Financiranje proizvodnog procesa bilo je onemogućeno zbog problema s likvidnošću što je dovelo do poremećaja u proizvodnom procesu, odnosno usporavanja tijeka proizvodnje. Problemi s nelikvidnošću, prezaduženost Društva, nestabilan tečaj dolara, nemogućnost realizacije kredita za održivost poslovanja i uvjeti financiranja doveli su do poremećaja u proizvodnom procesu, smanjenja fizičke gotovosti brodova, manjeg ostvarenja prihoda od gradnje brodova, te povećanja troškova poslovanja.

Zbog nepovoljnog financijskog stanja Društvo nije u mogućnosti zadovoljiti kriterije banaka i na financijskom tržištu pribaviti jamstva za predujmove i kredite za financiranje gradnje brodova.

Ukupne obveze Društva su na dan 31. prosinca 2009. iznosile 1.803.891.491,00 kn, a odnose se na dugoročne obveze u iznosu 369.565.916,00 kn i kratkoročne obveze u iznosu 1.434.325.575,00 kn. Zbog poteškoća u poslovanju Društvo nije u mogućnosti samostalno podmirivati obveze. Koeficijent zaduženosti iznosi 5,36, što znači da Društvo na svaku kunu svojih vlastitih sredstava koristi 5,36 kn tuđih sredstava. Vrijednosno najznačajnije obveze odnose se na obveze po primljenim kreditima koje koncem 2009. iznose 1.579.377.505,00 kn i u ukupnim obvezama sudjeluju s 87,6%.

Društvo je u ranijim godinama u većini slučajeva za dospjele kredite zaključivalo dodatke ugovoru o kreditu kojima su produživani rokovi dospjelih rata uz veću kamatnu stopu od prethodno ugovorene. Na temelju odluke Nadzornog odbora Društva iz travnja 2009., izvršena je konverzija kunskih kredita u kunske kredite s valutnom klauzulom.

Na dan 1. siječnja 2009. stanje obveza po primljenim kreditima, kamatama i naknadama za kredite iznosi 1.509.908.332,00 kn. Odnosi se na 15 kredita (tri dugoročna i 12 kratkoročnih kredita) i financijski leasing. Tijekom 2009. Društvo je primilo još dva kratkoročna kredita u ukupnoj vrijednosti 24.500.000,00 kn, a u 2009. dospjele su glavnice, kamate i naknade po kreditima iz prethodnih godina u iznosu 117.204.869,00 kn. Od ukupnog zaduženja za 2009. u iznosu 1.651.613.201,00 kn, tijekom 2009. otplaćeno je ukupno 371.385.021,00 kn (od toga su protestirana jamstva Ministarstva financija u iznosu 302.517.504,00 kn), pozitivne tečajne razlike iznose 3.368.179,00 kn, te obveze po kreditima za glavicu, kamate i naknade bankama na dan 31. prosinca 2009. iznose 1.276.860.001,00 kn. Međutim, stvarne obveze prema kreditima na dan 31. prosinca 2009. su veće jer navedenom iznosu treba pridodati i obveze prema Ministarstvu financija u iznosu 302.517.504,00 kn za protestirana jamstva po kreditima.

Stanje aktivnih jamstava, koje je Društvo u ime Vlade dalo Ministarstvo financija, na dan 31. prosinca 2009. iznosilo je 297.409.057,00 USD, odnosno 1.513.603.913,00 kn.

Odnose se na jamstva za kredite u vrijednosti 245.095.207,00 USD, odnosno 1.247.363.037,00 kn i jamstva s osnove izdavanja garancija za povrat predujma naručiteljima brodova (jamstvo kupcima da će im predujam biti vraćen ukoliko brodovi ne budu isporučeni u skladu s ugovorenim uvjetima) u vrijednosti 52.313.850,00 USD, odnosno 266.240.876,00 kn.

Tijekom 2009. za kredite kod poslovnih banaka aktivirana su (protestirana) jamstva u ukupnoj vrijednosti 302.517.504,00 kn, a odnose se na vrijednost protestiranih jamstava za 15 kredita koje Društvo nije uredno otplaćivalo. Od navedenog iznosa 155.372.356,00 kn se odnosi na glavnice kredita, a 147.145.148,00 kn na kamate i naknade za kredite za koje je Ministarstvo dalo jamstva u ranijim godinama. U 2009., putem protestiranih jamstava Ministarstva financija, u cijelosti je otplaćen jedan kredit u vrijednosti 107.091.834,00 kn, te robni kredit za novogradnju 319 u vrijednosti 53.474.054,00 kn. Na dan 31. prosinca 2009. za primljene kredite aktivna su državna jamstva u vrijednosti 245.095.207,00 USD, odnosno 1.247.363.037,00 kn koliko iznose ukupne obveze za glavnice duga 13 neotplaćenih kredita Društva po kojima je Ministarstvo financija dalo jamstva.

Društvo je za sva primljena jamstva koje je Ministarstvo financija davalo Društvo za primljene kredite, te za jamstva s osnove izdavanja garancija za povrat predujma kupcima brodova, dalo bjanko mjenice Ministarstvu financija (po osnovi 15 kredita, te četiri za povrat predujmova naručiteljima brodova) i poslovnim bankama kod kojih su odobreni krediti (po osnovi 16 kredita). Društvo je davalo bjanko mjenice i za financijski leasing, carinski dug, kartično poslovanje i drugo.

Opisane činjenice ukazuju da Društvo neće moći nastaviti vremenski neograničeno poslovanje bez pomoći vlasnika, odnosno Republike Hrvatske ili drugih nadležnih institucija. Državni ured za reviziju nalaže i dalje poduzimati aktivnosti i provoditi mjere iz Programa restrukturiranja čiji je cilj povećanje produktivnosti i racionalnosti poslovanja, te postizanje dugoročne održivosti poslovanja na postojećoj lokaciji. Provođenjem mjera u okviru ovog programa nastoji se osposobiti Društvo za samostalno uspješno poslovanje na svjetskom tržištu, uz istodobno stvaranje predujmeta za uspješnu privatizaciju.

- 3.2. *Društvo obrazlaže da je u skladu s naputcima Povjerenstva za restrukturiranje hrvatske brodogradnje, u 2006. izradilo svoj individualni program razvitka u kojem je u suradnji s domaćim i stranim konzultantima izradilo program investicija u organizaciju poslovanja i tehnologiju, te diversifikaciju poslovanja. Program je predan Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva u veljači 2007., te je prosljeđen Agenciji za zaštitu tržišnog natjecanja i Europskoj komisiji na ocjenu. Program je vraćen na doradu uz obrazloženje da nisu uzete u obzir zahtijevane kompenzacijske mjere i vlastiti doprinos u troškovima restrukturiranja. Od tada do danas izvorni program je revidiran i nadopunjavan najčešće kvartalno ili polugodišnje s aktualnim financijskim podacima, korigiranjem plana poslovanja te prema naputcima od konzultanata Europske komisije ili Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja. Trenutno se u postupku privatizacije ocjenjuje program restrukturiranja koji je izradila tvrtka Jadranska ulaganja d.o.o. iz Zagreba, a koji se uz manje korekcije i nadopune zasniva na izvornom programu Društva.*

III. MIŠLJENJE

1. Na temelju odredbi članka 4. i 7. Zakona o državnoj reviziji, obavljena je financijska revizija Društva za 2009. Revizijom su obuhvaćeni financijski izvještaji i poslovanje. Izraženo je uvjetno mišljenje.
2. Postupci revizije su provedeni u skladu s INTOSAI revizijskim standardima i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora. Revizija je planirana i obavljena na način koji pruža razumno uvjerenje jesu li financijski izvještaji sastavljeni prema računovodstvenim propisima i standardima, a poslovanje usklađeno sa zakonima i drugim propisima.

3. Sljedeće činjenice su utjecale na izražavanje uvjetnog mišljenja:

- Društvo je kod sastavljanja financijskih izvještaja za 2009. primjenjivalo Računovodstvene politike donesene u siječnju 2007. osim kod primjene MRS-a 36. U skladu s MRS-om 36 (Umanjenje imovine), Društvo je trebalo na svaki datum bilance ocijeniti postoji li pokazatelj da neko sredstvo može biti umanjeno. Iako na dan 31. prosinca 2009. postoje pokazatelji da vrijednost sredstava može biti umanjena zbog stalnog gubitka aktivnosti, nelikvidnosti i drugih negativnih trendova, Društvo nije umanjilo vrijednost sredstava. Utvrđivanje nadoknadne vrijednosti građevinskih objekata koji se nalaze na pomorskom dobru nije moguće s obzirom da je najveći dio sredstava pod koncesijom, odnosno u vlasništvu davatelja koncesije.

Na dan 31. prosinca 2009. vrijednost građevinskih objekata na pomorskom dobru iskazana je u iznosu 90.757.020,00 kn, iako se radi o nekretninama na pomorskom dobru koje je u državnom vlasništvu. Navedeni objekti iskazani su u poslovnim knjigama na temelju Rješenja o pretvorbi iz 1993. i naknadnih ulaganja na tim objektima, a naknadnim izmjenama zakonskih propisa o pomorskom dobru, cjelokupno područje brodogradilišta je proglašeno pomorskim dobrom. Zbog neizvjesnosti oko vlasništva Društva na nekretninama izgrađenim na pomorskom dobru koje su u procesu privatizacije unesene u temeljni kapital Društva, u veljači 2011. zaključen je Sporazum između Vlade i Društva kojim Republika Hrvatska Društvu daje naknadu u iznosu 634.346.554,00 kn u smislu trajnog razrješenja imovinsko-pravnih pitanja (izvršit će se prijeboj međusobnih potraživanja), a Društvo se odriče bilo kakvog daljnjeg potraživanja s ove osnove, te se obvezuje navedene nekretnine isknjižiti iz svojih poslovnih knjiga.

Društvo u poslovnim knjigama nije iskazalo obveze prema Ministarstvu financija za zatezne kamate nastale po osnovi regresnog prava po izdanim jamstvima u vrijednosti 16.630.284,00 kn (točka 2. Nalaza).

- Od posljednje sanacije Društva koju je provela Vlada u 2001., kada je iskazana dobit tekuće godine, Društvo stalno posluje s gubitkom. Ukupni gubitak u 2009. iznosi 1.679.817.662,00 kn (gubitak iznad visine kapitala u iznosu 1.556.160.036,00 kn uvećan za preneseni gubitak iz ranijih godina koji je pokriven kapitalom i rezervama u iznosu 123.657.626,00 kn). Ukupne obveze na dan 31. prosinca 2009. iznosile su 1.803.891.491,00 kn, a odnose se na dugoročne obveze u iznosu 369.565.916,00 kn i kratkoročne obveze u iznosu 1.434.325.575,00 kn. Zbog poteškoća u poslovanju Društvo nije u mogućnosti samostalno podmirivati obveze.

Vrijednosno najznačajnije obveze odnose se na obveze po primljenim kreditima koje na dan 31. prosinca 2009. iznose 1.579.377.505,00 kn i čine 87,6% ukupnih obveza. Stanje aktivnih jamstava na dan 31. prosinca 2009. iznosilo je 245.095.207,00 USD za kredite, odnosno 1.247.363.037,00 kn koliko iznose ukupne obveze za neotplaćene kredite Društva po kojima je Ministarstvo financija dalo jamstva i 52.313.850,00 USD, odnosno 266.240.876,00 kn za jamstva s osnove izdavanja garancija za povrat predujma naručiteljima (kupcima) brodova. Jamstva su davana u svrhu financiranja proizvodnog programa i restrukturiranja duga. Tijekom 2009. za kredite kod poslovnih banaka aktivirana su (protestirana) jamstva u vrijednosti 302.517.504,00 kn, a odnose se na vrijednost protestiranih jamstava za 15 kredita koje Društvo nije uredno otplaćivalo. Tijekom 2006. kada je Društvo proglašeno poduzetnikom u poteškoćama, Vlada je u skladu s obvezama iz pretpripravnog programa i pregovora za članstvo u Europsku uniju pokrenula proces sanacije i restrukturiranja brodogradnje. Radi toga su brodogradilišta, pa i Društvo trebali izraditi programe restrukturiranja. Financijske mjere koje je Vlada donijela su potpore, te davanje državnih jamstava za predujmove i kredite za financijsko praćenje gradnje brodova. Poduzete mjere nisu dale rezultate jer sredstva od potpora i kratkoročnih zaduživanja nisu korištena za ulaganja u modernizaciju proizvodnog pogona i unutarnje organizacije Društva, već za podmirivanje već postojećih obveza i gradnju brodova. U skladu s naputcima Povjerenstva za restrukturiranje hrvatske brodogradnje, Društvo je u 2006. izradilo svoj individualni program razvitka u kojem je u suradnji s domaćim i stranim konzultantima izradilo program investicija u organizaciju poslovanja i tehnologiju, te diversifikaciju poslovanja. Program je predan Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva u veljači 2007., te je prosljeđen Agenciji za zaštitu tržišnog natjecanja i ekonomskoj komisiji na ocjenu. Program je vraćen na doradu uz obrazloženje da nisu uzete u obzir zahtijevane kompenzacijske mjere i vlastiti doprinos za financijsku sanaciju. Do dana obavljanja revizije izrađeno je više programa restrukturiranja s ciljem povećanja produktivnosti i racionalnosti poslovanja, te postizanje dugoročne održivosti poslovanja Društva na postojećoj lokaciji uz istodobno stvaranje predujeta za uspješnu privatizaciju. Promjene u programima restrukturiranja odnose se na iskazivanje financijskih pokazatelja prema završnoj bilanci, prikaz aktualnog stanja proizvodnje koji je u međuvremenu sadržavao nove ugovorene poslove i poslove pred ugovaranjem. Ove promjene nisu utjecale na koncept restrukturiranja koji se s jedne strane zasniva na inovaciji i modernizaciji proizvodnog procesa, a s druge strane na transformaciji strukture zaposlenih kojim se omogućava primjena nove suvremene tehnike i tehnologije, te inovacija i diversifikacija proizvodnje. Aktivnosti po Programu restrukturiranja nisu još započele zbog usuglašavanja stavova s Agencijom za zaštitu tržišnog natjecanja i Europskom komisijom. U vrijeme obavljanja revizije, u tijeku je izrada novog Programa restrukturiranja.

Opisane činjenice ukazuju da Društvo neće moći nastaviti vremenski neograničeno poslovanje bez pomoći vlasnika, odnosno Republike Hrvatske ili drugih nadležnih institucija (točka 3. Nalaza).

4. Društvo obavlja poslove brodogradnje i proizvodnje metalnih konstrukcija, izgradnje i remonta brodova, te servisiranja, održavanja i popravaka plovila. U svom sastavu ima dva povezana društva koja su u smislu vlasničkih odnosa u 100%-tnom vlasništvu Društva. Poslovne aktivnosti povezanih društava su minimalne i nemaju zaposlenih, tako da su osnovne djelatnosti povezanih društava, djelatnosti matičnog Društva. Temeljni kapital Društva iznosi 123.581.500,00 kn i podijeljen je na 1 235 815 redovnih dionica, pojedinačne nominalne vrijednosti 100,00 kn. Većinski je vlasnik Republika Hrvatska s 1 177 014 dionica ili 95,2%, domaće fizičke osobe raspolažu s 53 855 ili 4,4%, trgovačka društva s 2 051 ili 0,2%, a kod Hrvatskog fonda za privatizaciju je rezervirano 2 895 dionica ili 0,2%. Za 2009. Društvo je ostvarilo prihode u iznosu 548.872.956,00 kn, rashode u iznosu 720.075.335,00 kn, te gubitak u iznosu 171.202.379,00 kn.

Ukupni gubitak u 2009. iznosi 1.679.817.662,00 kn, a odnosi se na gubitak iznad visine kapitala u iznosu 1.556.160.036,00 kn uvećan za preneseni gubitak koji je pokriven kapitalom i rezervama u iznosu 123.657.626,00 kn. Vrijednosno najznačajniji prihodi u iznosu 372.423.908,00 kn ili 67,9%, ostvareni su od prodaje (postotka gotovosti izgradnje brodova) i od pruženih usluga remonta brodova. Koncem 2009. u knjizi narudžbi su bila četiri broda ukupne vrijednosti 216.185.261,00 USD ili 1.100.231.649,00 kn. Vrijednosno najznačajniji su rashodi za materijalne troškove u iznosu 431.675.999,00 kn s udjelom 60,0%. Slijede financijski rashodi u iznosu 122.121.049,00 kn s udjelom 17,0% i troškovi osoblja u iznosu 102.568.003,00 kn s udjelom 14,2%. Koncem 2009., potraživanja su iznosila 38.520.707,00 kn i u odnosu na prethodnu godinu su manja za 5.190.683,00 kn ili 11,9%. Vrijednosno najznačajnija potraživanja su od povezanih društava za pružene usluge gradnje broda i troškove koje je Društvo u ranijim godinama platilo umjesto povezanog društva u iznosu 24.381.564,00 kn i od državnih institucija za pretporez na dodanu vrijednost u iznosu 9.377.596,00 kn. Od ukupnih potraživanja dospjela potraživanja iznose 27.756.444,00 kn, a nedospjela 10.764.263,00 kn. Kod naplate potraživanja Društvo ima poteškoća jer od ukupno dospjelih potraživanja, potraživanja iznad dvije godine starosti iznose 24.499.633,00 kn ili 88,3%. Koncem 2009. ukupne obveze su iznosile 1.803.891.491,00 kn i u odnosu na prethodnu godinu veće su za 96.666.235,00 kn ili 5,7%. Odnose se na kratkoročne obveze u iznosu 1.434.325.575,00 kn i dugoročne obveze u iznosu 369.565.916,00 kn. Dospjele obveze iznosile su 409.448.501,00 kn, a nedospjele 1.394.442.990,00 kn. U starosnoj strukturi obveza nema obveza starijih od dvije godine. Vrijednosno najznačajnije obveze odnose se na obveze po primljenim kreditima u iznosu 1.579.377.505,00 kn koje u ukupnim obvezama sudjeluju s 87,6%. Društvo u poslovnim knjigama nije iskazalo obveze prema Ministarstvu financija za zatezne kamate nastale po osnovi regresnog prava po izdanim jamstvima u vrijednosti 16.630.284,00 kn. Kratkoročne obveze značajno su veće od kratkotrajne imovine, što je uzrokovalo probleme s likvidnošću. Dugoročne obveze više su nego dvostruko veće od dugotrajne imovine, što znači da se tim sredstvima financira kratkoročna imovina ili pokriva gubitak Društva. Financiranje je obavljano kratkoročnim zaduživanjem i državnim financijskim potporama za izgradnju novih brodova. Gubitak iznad visine kapitala uzrokovao je izostanak vlastitog kapitala. Ukupni gubitak Društva na koncu 2009. iznosi 1.679.817.662,00 kn i za više od 13 puta veći je od visine kapitala.

Društvo je na koncu 2009. imalo 1 134 zaposlenih od kojih je 689 ili 60,8% administrativno osoblje, a 445 ili 39,2% je zaposleno u proizvodnji. U revidiranom razdoblju direktor je bio dipl. ing. Mateo Tramontana.

Tijekom 2009. u dugotrajnu imovinu uloženo je 4.663.515,00 kn. Vrijednosno najznačajnija ulaganja odnose se na ulaganja u poslovno informacijski sustav u vrijednosti 2.007.087,00 kn, postrojenja (ulaganja na plovnom doku) u vrijednosti 1.327.199,00 kn, opremu (server) u vrijednosti 462.035,00 kn, te građevinske objekte (staza dizalice) u vrijednosti 397.230,00 kn. Iako Društvo nije obveznik primjene Zakona o javnoj nabavi, za nabavu poslovno informacijskog sustava, te dijela materijala Društvo je provodilo postupke nabave. Društvo u 2009. nije imalo formalno utvrđena pravila, procedure i norme djelovanja u svrhu provedbe unutarnje kontrole, ali je provodilo postupke kontrole radi ostvarivanja zadaća i ciljeva poslovne politike. Poslovni rezultati Društva, te struktura zaposlenika je i dalje nepovoljna, jer je od ukupnog broja zaposlenika 60,8% administrativnog osoblja, a 39,2% proizvodnih zaposlenika. Veliki broj administrativnog osoblja u odnosu na proizvodno osoblje ima za posljedicu veliko troškovno opterećenje koje smanjuje profitabilnost Društva. Iskorištenost proizvodnih kapaciteta je u 2009. iznosila 43,0%.

Od posljednje sanacije Društva koju je provela Vlada u 2001., kada je iskazana dobit tekuće godine, Društvo stalno posluje s gubitkom iako su se pod nadzorom Vlade provodile financijske i organizacijske mjere vezane za konsolidaciju Društva. Poduzete mjere nisu dale rezultate. U 2006. Vlada je u skladu s obvezama iz pretpristupnog programa i pregovora za članstvo u Europsku uniju pokrenula proces sanacije i restrukturiranja brodogradnje., te je Društvo u 2006. izradilo svoj individualni program razvitka koji je prethodio Programu restrukturiranja. Cilj programa restrukturiranja je povećanje produktivnosti i racionalnosti poslovanja, te postizanje dugoročne održivosti poslovanja na postojećoj lokaciji. Provođenjem mjera u okviru programa nastojalo se osposobiti Društvo za samostalno uspješno poslovanje na svjetskom tržištu, uz istodobno stvaranje preduvjeta za uspješnu privatizaciju. Društvo je izradilo Plan poslovanja za razdoblje od 2009. do 2013. i Program restrukturiranja kojima su utvrđeni ciljevi poslovne politike Društva. Planirane su državne potpore za novogradnje brodova 319 i 320, privatizacija Društva (na temelju Odluke Vlade od 21. svibnja 2008.), početak provedbe Programa restrukturiranja, financijska sanacija Društva na dan 31. prosinca 2009. (preuzimanjem obveza po realiziranim kreditima s državnim jamstvom, od strane Vlade ili budućeg kupca), te tehničko tehnološko restrukturiranje, diversifikacija i uravnoteženje proizvodnog programa koji bi pored kemijskih tankera obuhvaćao i gradnju složenijih brodova specijalne namjene čime bi se povećala profitabilnost Društva (bazni brodovi ribarice, putnički brodovi i znanstveno istraživački brodovi). Prema Izvješću o ostvarenju plana poslovanja Društva za 2009., Društvo je ostvarilo samo državne potpore u iznosu 36.219.735,00 kn. Drugi ciljevi poslovne politike nisu ostvareni. Zbog neuspjelog prvog kruga privatizacije, čiji je završetak bio predviđen do 30. rujna 2009., nije izvršena financijska sanacija Društva ni pripreme radnje na tehničko tehnološkom restrukturiranju. Prema Programu restrukturiranja za 2009., potencijalni kupac treba provesti tehničko tehnološko restrukturiranje investicijskim ulaganjem u vrijednosti 230.426.410,000 kn kroz dva paketa (prvi paket obuhvaća objedinjavanje proizvodnje panela s proizvodnjom dijelova za panele i sekcije, a drugi zatvaranje jedne od dviju opremnih obala i proizvodnju na samo jednom navozu čime bi se preostala površina koristila za druge djelatnosti). Financiranje proizvodnog procesa bilo je onemogućeno i Društvo je imalo problema s likvidnošću što je dovelo do poremećaja u proizvodnom procesu, odnosno usporavanja tijeka proizvodnje.

Problemi s nelikvidnošću, prezaduženost Društva, nestabilan tečaj dolara, nemogućnost realizacije kredita za održivost poslovanja i uvjeti financiranja doveli su do poremećaja u proizvodnom procesu, smanjenja fizičke gotovosti brodova, manjeg ostvarenja prihoda od gradnje brodova, te povećanja troškova poslovanja.

U skladu s naputcima Povjerenstva za restrukturiranje hrvatske brodogradnje, Društvo je u 2006. izradilo svoj individualni program razvitka u kojem je u suradnji s domaćim i stranim konzultantima izradilo program investicija u organizaciju poslovanja i tehnologiju, te diversifikaciju poslovanja. Program je predan Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva u veljači 2007., te je prosljeđen Agenciji za zaštitu tržišnog natjecanja i ekonomskoj komisiji na ocjenu. Program je vraćen na doradu uz obrazloženje da nisu uzete u obzir zahtijevane kompenzacijske mjere i vlastiti doprinos za financijsku sanaciju. Do dana obavljanja revizije, Društvo je izradilo više Programa restrukturiranja, a promjene u programima restrukturiranja odnosile se na iskazivanje financijskih pokazatelja prema završnoj bilanci, prikaz aktualnog stanja proizvodnje koji je u međuvremenu sadržavao nove ugovorene poslove i poslove pred ugovaranjem. Aktivnosti po Programu restrukturiranja nisu još započele zbog usuglašavanja stavova s Agencijom za zaštitu tržišnog natjecanja i Europskom komisijom. U vrijeme obavljanja revizije, u tijeku je izrada novog Programa restrukturiranja. Odlukom Vlade od 11. siječnja 2010. pokrenut je drugi krug privatizacije koji do vremena obavljanja revizije nije završen.

Postignuti rezultati ukazuju da Društvo neće moći nastaviti vremenski neograničeno poslovanje bez pomoći vlasnika, odnosno Republike Hrvatske ili drugih nadležnih institucija. Revizijom utvrđene nepravilnosti i propusti koje se odnose na računovodstveno poslovanje i provedbu programa restrukturiranja utjecale su na izražavanje uvjetnog mišljenja.

IV. ČLANOVI NADZORNOG ODBORA I UPRAVE

1. Nadzorni odbor:

Vedran Rožić   predsjednik od 22. listopada 2008.

Ines Vukobratović   zamjenik predsjednika od 22. listopada 2008.

Branko Omerzel   član od 22. listopada 2008.

Đurđa Frey   član od 22. listopada 2008.

Damir Dražić   član od 28. travnja 2006.

2. Uprava:

Mateo Tramontana   direktor od 22. listopada 2008.